



Tony Boman
tony.boman@mfof.se

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se.

Adam Bitén
adam.biten@mfof.se

Skellefteå, 2024-09-17

En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (Dnr: S2024/00978)

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga.

MFoF instämmer i vikten av åtgärder för att stärka tidiga, samordnade och förebyggande insatser för barn och unga. Från samhället krävs stora förebyggande satsningar både i form av metoder och insatser för att ge adekvat stöd till barn, unga och deras föräldrar.

I avsaknad av utvärderingar och forskning ställer sig MFoF osäker till om utredningens förslag stärker det brottsförebyggande arbetet i stort och om den ordning som föreslås är effektiv och ändamålsenlig. Myndigheten ser en risk att det föreslagna systemet kan orsaka otydlighet gällande huvudmannaskap och ta resurser från såväl polis som socialtjänst, som skulle kunna användas på annat sätt, exempelvis närvaro i utsatta områden utifrån tidiga förebyggande och relationsskapande insatser.

Stöd till föräldrar/vårdnadshavare

Utredningen betonar vårdnadshavarnas ansvar för barn och unga som begår brott eller riskerar att begå brott. MFoF vill särskilt belysa föräldrars centrala roll under barnets hela uppväxt. En trygg uppväxt i hemmiljön skapar starka skyddsfaktorer som minskar risken för att barnen utvecklar ett normbrytande beteende.

Av barnkonventionens artikel 18 framgår att staten har ansvar ge lämpligt stöd till föräldrar och vårdnadshavare då de fullgör sitt ansvar för barnets uppfostran. Föräldrar och vårdnadshavare har ansvaret för sina barn men det är viktigt att inte tappa bort samhällets ansvar att stötta föräldrarna vid fullgörandet av detta ansvar. MFoF kan inte se att utredningen har beaktat vikten av att ge stöd till föräldrar och vårdnadshavare till de barn som blir föremål för föreslagna åtgärder. MFoF anser att utredningen noggrannare bör beakta detta.

MFoF vill också särskilt framhålla vikten av att samhället inte bara siktar in sig på föräldrar och vårdnadshavare. Dessa kan under perioder uppleva egna svårigheter som gör att de ha svårt att tillgodose sina barns behov. I dessa situationer kan det vara andra nära vuxna anhöriga som har en central funktion för barnet som är i behov av stöd.



Barnrättsperspektiv

Utredningen diskuterar barnets bästa i sina förslag och kommit fram till att förslagen ligger i linje med barnkonventionens artikel 3. MFoF vill här betona att föreslagna åtgärder ännu saknar tillräcklig uppföljning och utvärdering, för att det ska klart framgå, att de straffrättsliga inslagen har en positiv brottsförebyggande effekt. Det finns därmed en risk att föreslagna åtgärder med repressiva inslag kan påverka barns utveckling negativt och leda till så kallad stämplingseffekt. MFoF anser att det behöver analyserats vidare hur barnets bästa noga beaktats.

Enligt barnkonventionens artikel 12 ska barn beredas rätt till delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Barns delaktighet är en central del av barnkonventionen. MFoF noterar att det inte framgår av betänkandet att barn tillfrågats och beretts möjlighet att lämna synpunkter för föreslagna åtgärder.

Socialtjänsternas roll

MFoF anser att införande av ungdomskriminalitetsnämnder riskerar att skapa otydlighet mellan straff och sociala insatser. Under MFoF:s arbete med brottsförebyggande föräldraskapsstöd har myndigheten erfarit att kommunerna har stora problem med att nå vissa grupper av barn och föräldrar i utsatta områden. Socialtjänsterna upplever att detta bland annat beror på målgruppens misstro mot socialtjänsten. Risken att tilliten ytterligare minskar bör beaktas vid ett genomförande av utredningens förslag.

Det är viktigt att föreslagna åtgärder inte tar fokus eller resurser från att stärka socialtjänstens förutsättningar att göra evidensbaserade insatser riktade mot vårdnadshavare och barn, som motverkar normbrytande beteenden.

Myndigheten har i övrigt inga synpunkter på remitterat betänkande.

Per Bergling
Generaldirektör

Tony Boman
Utredare

Adam Bitén
Utredare